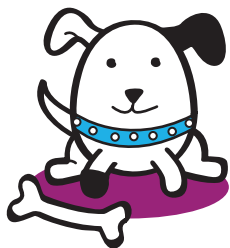

Ik schrijf...

Verwerking

Handleiding leerkracht

De serie *Ik schrijf ...* is zeer geschikt om de kerndoelen 'creatief schrijven' te behalen.

De serie bestaat uit de volgende deeltjes:

Ik schrijf ... Verhalen

Ik schrijf ... Brieven en e-mails

Ik schrijf ... Dagboeken

Ik schrijf ... Gedichten

Ik schrijf ... Instructies

Ik schrijf ... Verslagen

Bij elk serie bestaat een handleiding voor de kinderen met onder meer een stappenplan en een bijlage.

De relevante kerndoelen voor groep 5-6:

5. De leerlingen leren naar inhoud en vorm teksten te schrijven met verschillende functies, zoals: informeren, instrueren, overtuigen of plezier verschaffen.
8. De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het schrijven van een brief, een verslag, een formulier of een werkstuk. Zij besteden daarbij aandacht aan zinsbouw, correcte spelling, een leesbaar handschrift, bladspiegel, eventueel beeldende elementen en kleur.
9. De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.
10. De leerlingen leren bij de doelen onder schriftelijk taalonderwijs strategieën te herkennen, te verwoorden, te gebruiken en te beoordelen.
11. De leerlingen leren een aantal taalkundige principes en regels. Zij kunnen in een zin het onderwerp, het werkwoordelijk gezegde en delen van dat gezegde onderscheiden. De leerlingen kennen: regels voor het spellen van werkwoorden, regels voor het spellen van niet-werkwoorden en regels voor het gebruik van leestekens.

Vragen

Bij het schrijven van een verhaal horen **regels**. Het is net als bij sport. Als je de regels niet kent, wordt het niets. Allereerst moet je antwoord kunnen geven op de volgende vragen:

1. Wanneer gebruik je een hoofdletter?	A
2. Wanneer gebruik je een punt?	.
3. Wanneer gebruik je een komma?	,
4. Wanneer gebruik je aanhalingstekens?	“...”
5. Wanneer gebruik je een dubbele punt?	:
6. Wanneer gebruik je een uitroepteken?	!
7. Wanneer gebruik je een vraagteken?	?

(Zie voor de antwoorden blz. 2.)

Antwoorden

Hoofdletter

Een hoofdletter gebruik je aan het begin van een zin en om de naam van een persoon, dier of zaak aan te geven.

voorbeeld: Hij kan de regels goed toepassen. in plaats van hij kan de regels goed toepassen.

voorbeeld: Piet in plaats van piet Bello in plaats van bello Hema in plaats van hema.

Punt

De punt geeft het einde van een zin aan. Hij wordt ook veel gebruikt bij afkortingen.

voorbeeld: i.p.v. (in plaats van).

Komma

Je zet een komma waar je een korte pauze hoort als je de zin hardop leest.

voorbeeld: Wat ik ook vroeg, ik kreeg geen antwoord.

Zet altijd een komma tussen twee werkwoorden die niet bij elkaar horen.

voorbeeld: Ik riep, hoorde je dat niet?

Aanhalingstekens

Je gebruikt aanhalingstekens bij een letterlijk citaat. (Dus als je wil schrijven wat iemand echt zegt).

voorbeeld: Mijn broer zei: 'Ik ga naar bed.'

Dubbele punt

Je zet een dubbele punt direct voordat je aanhalingstekens gebruikt en voor een opsomming.

voorbeeld: Ik zei: 'Ik moet mijn huiswerk nog maken.'

voorbeeld: Ik kreeg verschillende cadeautjes: pennen, bouwdozen, boeken en handschoenen.

Uitroepteken

Je plaatst een uitroepteken na een uitroep.

voorbeeld: Ik riep: 'Ik heb al gegeten!'

Vraagteken

Je plaatst een vraagteken na een vraag.

voorbeeld: Hij vroeg: 'Ben je al weer beter?'

Begrippen

Bij het schrijven van verhalen is het handig als je een aantal **begrippen** kent. Die begrippen helpen je om je gedachten te ordenen voordat je gaat schrijven. Geef antwoord op de volgende vragen:

1. Wat is een **alineea**?
2. Wat is een **bijvoeglijk naamwoord**?
3. Wat is een **dialoog**?
4. Wat is een **karakter**?
5. Wat is een **mythe**?
6. Wat zijn **personages**?
7. Wat is een **plot**?
8. Wat zijn **synoniemen**?

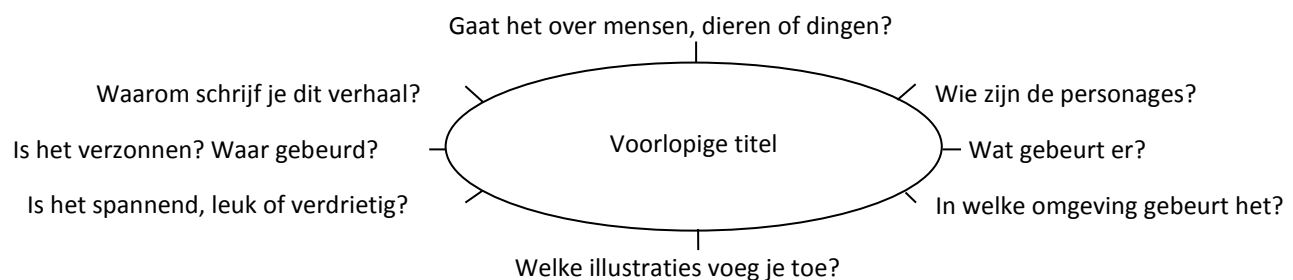
(Zie voor de antwoorden blz. 30 van het boek *Ik schrijf ... Verhalen*.)

Als je deze acht vragen kunt beantwoorden, begint het leuke werk! Volg het Stappenplan.

Stappenplan

Stap 1: Bepaal de plot globaal

Bekijk het schema en noteer voor elke vraag een voorlopig antwoord.

Stap 2: Bepaal de plot precies

- Beschrijf je hoofdpersoneage (of 'hoofddier') en andere personages (of dieren).
- Leeftijd van de personages.
- Werk en hobby's van de personages.
- Bezittingen van de personages.
- Karakter van de personages.
- Voeg je illustraties toe? Hoe kom je aan die illustraties?
- Is je voorlopige titel nog steeds de beste titel?
- Hoe eindigt je verhaal? Dit is heel belangrijk. Zo heb je een doel om naartoe te schrijven. Vergelijk het maar met het vertellen van een mop. Daar praat je toe naar de clou van de mop.

Let op:

- namen
Gebruik geen namen van vrienden voor je personages, tenzij je toestemming hebt. Want misschien vindt iemand het niet prettig als zijn/haar naam in jouw verhaal voorkomt.
- illustraties
Gebruik je tekeningen van anderen? Dan moet je toestemming vragen en zijn/haar naam in je verhaal noemen als illustrator.

Er is nog iets gek aan de hand. Maak je nog niet druk om de definitieve titel. Die bepaal je op het laatst. Hij kan anders worden dan je in het begin dacht.

Dat geldt natuurlijk niet wanneer de titel van tevoren wordt afgesproken. Bijvoorbeeld als je een verhaal moet schrijven over het thema van de Kinderboekenweek, 'Raar, maar waar'.

Stap 3: Verleden, heden of toekomst?

Alles wat je nodig hebt om je verhaal te schrijven, heb je nu geordend.

Het wordt tijd om te bepalen **in welke tijd** jouw verhaal zich afspeelt:

- in het verleden?
- in het heden?
- in de toekomst?

Als je kiest voor 'verleden', gebruik dan de werkwoorden in de verleden tijd!

Stap 4: Aan de slag...

Schrijf nu een verhaal waarin je wordt opgehaald door ruimtewezens die met jou op ontdekkingsreis gaan in het heelal.

Natuurlijk mag je ook over een heel ander onderwerp schrijven. Kijk voor ideeën op: www.broodjeaap.nl.

Raar, maar waar

Handige tips:

1. Lees van de serie *Ik schrijf ...* het boek *Ik schrijf ... Verhalen*.
2. Lees de tips op pagina 28, 29, en 30.
3. Bladzijde 16 en 17 kunnen je helpen bij het indelen van je verhaal.
De vorm van de **verhalen**berg stelt het verloop van je verhaal voor.
Hij laat het volgende zien:
 - Houdt het begin kort.
 - Laat vervolgens alles gebeuren wat er op je lijstje staat. Dat mag uitgebreid en met veel details.
 - Houdt het einde weer kort.
4. Bladzijde 18 en 19 maken duidelijk wat met 'de omgeving' van je verhaal bedoeld wordt.
Bedenk dat je in je verhaal niet vast zit aan één plek. Het wordt er juist boeiender op als het verhaal zich op meerdere plaatsen afspeelt.

Denk aan de regels die staan op het blad **Schrijfregels**.

Als je straks klaar bent, wil je natuurlijk anderen jouw verhaal laten lezen.

Maar als je hoofdletters niet op de juiste manier gebruikt, geen komma's, aanhalingstekens, dubbele punten, uitroepstekens en vraagtekens, dan begrijpt niemand wat je hebt opgeschreven...

En dat zou toch verschrikkelijk jammer zijn!

Bedenk ook dat je in het begin misschien 'vastloopt'. Het lijkt niet te lukken.

Dat is heel normaal. Je moet ervaring opdoen, dus... gewoon opnieuw proberen.

Uiteindelijk ontstaat er een verhaal, jouw verhaal.

Als dat over een poosje gelukt is, ben je apetrots op jezelf. 'Dat heb ik toch maar **mooi** gedaan', denk je dan. Of misschien denk je wel: '**spannend**', '**grappig**' of '**schitterend**'.

En nu...?

Aan de slag...!

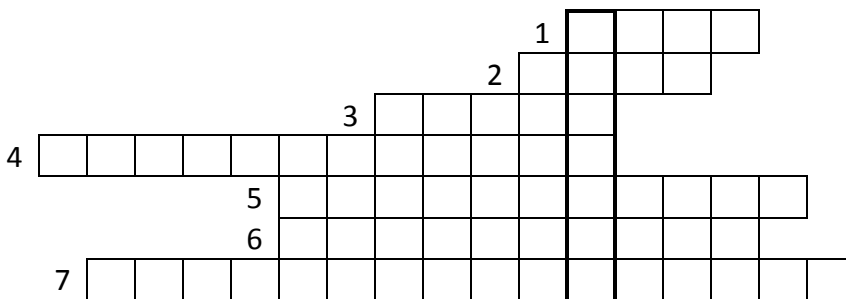
Succes!

Opgave 1 PUZZELEN

Welk woord hoort waar? Kijk naar de omschrijvingen en vind het verticale woord.

aanhalingstekens | *hoofdletter* | *uitroepeteken* | *punt* | *komma* | *vraagteken* | *plot*

1. vind je aan het einde van een zin
2. wat er gebeurt in een verhaal, waarom en in welke volgorde
3. staat op de plekken in een zin waar je kort pauze houdt bij het voorlezen
4. staat achter een tekst die geroepen of geschreeuwd wordt
5. komt onder andere vooraan in een zin te staan
6. staat altijd achter een vraagzin
7. gebruik je bijvoorbeeld bij een letterlijk citaat

Het verticale woord is: _____

Opgave 2 WETEN

Kies een opdracht uit.

- Schrijf in je eigen woorden op wat een *alinea* is (blz. 30).
- Schrijf in je eigen woorden op wat bedoeld wordt met 'fictief' (blz. 30).
- Zet de 'synoniemen' (blz. 30) op de juiste plaats.

Een *alinea* is: _____

Als we iets *fictief* noemen, dan bedoelen we dat: _____

Zet het *synoniem* op de juiste plaats. Kies uit:

saai | *spannend* | *verdrietig* | *leuk*

Een synoniem voor *grappig* = _____

Een synoniem voor *boeiend* = _____

Een synoniem voor *triest* = _____

Een synoniem voor *vervelend* = _____

Opgave 3 ZOEKEN

Zet de *bijvoeglijke naamwoorden* en de *bijwoorden* in het goede rijtje en op de juiste plaats.

Let op: - bijvoeglijke naamwoorden zeggen iets over zelfstandige naamwoorden,
- bijwoorden zeggen iets over werkwoorden.

Kijk goed naar de voorbeelden. Kies uit:

oud | luid | stevig | stenen | verdrietig | blauwe | houten | angstig

bijvoeglijk nw.	zelfstandig nw.	bijwoord	werkwoord
<i>lekke</i>	<i>band</i>	<i>mooi</i>	<i>zingen</i>
	ballon		bibberen
	bank		schreeuwen
	hondje		aanpakken
	brug		huilen

Opgave 4 SPREEKWOORDEN

Er bestaan een aantal spreekwoorden en uitdrukkingen met het woord 'verhaal'.

Zet de letter achter het spreekwoord op de juiste plaats en vind het verborgen woord.

hij heeft voor elk verhaal een hoed (o) | dat is een verhaal van moeder de gans (d) | op verhaal komen (w) | dat is de rode draad van het verhaal (r) | dat is een dun verhaal (o)

- bijkomen van inspanningen
- hij vertelt altijd boeiend
- een verhaal met weinig inhoud
- dat is het plot (zie blz. 30) van de vertelling
- een fantasievol verhaal

Het verborgen woord is: _____

Opgave 5 MAKEN

Teken een fantasiedier.

Geef hem een naam.

Teken daar twee kleine fantasiebeestjes bij en geef die ook een naam.

Laat ze samen een spannend avontuur beleven of iets heel verdrietigs.

Opgave 6 SPELEN MET WOORDEN

In het woord *personages* zit een groente verborgen. Welke groente wordt bedoeld?

het verborgen woord is: _____

In het woord *karakter* zit een ondeugende jongen verstopt. Welke deugniet wordt bedoeld?

Het verborgen woord is: _____

Opgave 3 ZOEKEN

Zet de *bijvoeglijke naamwoorden* en de *bijwoorden* in het goede rijtje en op de juiste plaats.

Let op: - bijvoeglijke naamwoorden zeggen iets over zelfstandige naamwoorden,
- bijwoorden zeggen iets over werkwoorden.

Kijk goed naar de voorbeelden. Kies uit:

oud | luid | stevig | stenen | verdrietig | blauwe | houten | angstig

bijvoeglijk nw.	zelfstandig nw.	bijwoord	werkwoord
<i>lekke</i>	<i>band</i>	<i>mooi</i>	<i>zingen</i>
blauwe	ballon	angstig	bibberen
houten	bank	luid	schreeuwen
oud	hondje	stevig	aanpakken
stenen	brug	verdrietig	huilen

Opgave 4 SPREEKWOORDEN

Er bestaan een aantal spreekwoorden en uitdrukkingen met het woord 'verhaal'.

Zet de letter achter het spreekwoord op de juiste plaats en vind het verborgen woord.

hij heeft voor elk verhaal een hoed (o) | dat is een verhaal van moeder de gans (d) | op verhaal komen (w) | dat is de rode draad van het verhaal (r) | dat is een dun verhaal (o)

- w** bijkomen van inspanningen
- o** hij vertelt altijd boeiend
- o** een verhaal met weinig inhoud
- r** dat is het plot (zie blz. 30) van de vertelling
- d** een fantasievol verhaal

Het verborgen woord is: **w o o r d**

Opgave 5 MAKEN

Teken een fantasiedier.

Geef hem een naam.

Teken daar twee kleine fantasiebeestjes bij en geef die ook een naam.

Laat ze samen een spannend avontuur beleven of iets heel verdrietigs.

Opgave 6 SPELEN MET WOORDEN

In het woord *personages* zit een groente verborgen. Welke groente wordt bedoeld?

het verborgen woord is: **a s p e r g e s**

In het woord *karakter* zit een ondeugende jongen verstopt. Welke deugniet wordt bedoeld?

Het verborgen woord is: **r a k k e r**

Begrippen

Bij het schrijven van een gedicht is het handig als je een aantal **begrippen** kent. Die begrippen helpen je om je gedachten te ordenen voordat je gaat schrijven. Geef antwoord op de volgende vragen:

1. Wat is **alliteratie**?
2. Wat is **brainstormen**?
3. Wat is **fictie** en **non-fictie**?
4. Wat is een **lettergreep**?
5. Wat is **poëzie**, wat is **rijm**, wat is **ritme**?
6. Wat is een **strofe**?
7. Wat is een **vrij vers**?

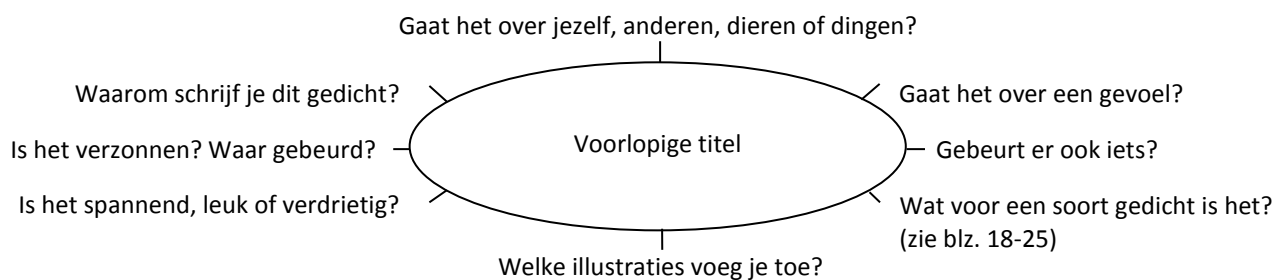
(Zie voor de antwoorden blz. 30 van het boek *Ik schrijf ... Gedichten*.)

Als je deze zeven vragen kunt beantwoorden, begint het leuke werk! Volg het Stappenplan.

Stappenplan

Stap 1: Bepaal het onderwerp globaal

Bekijk het schema en noteer voor elke vraag een voorlopig antwoord.

Stap 2: Bepaal het onderwerp precies

- Beschrijf je onderwerp.
- Welk gevoel wil je kwijt in je gedicht?
- Wat gebeurt er precies in het gedicht?
- Welk soort gedicht wil je schrijven?*
- Wel of geen illustraties?
- Is je voorlopige titel nog steeds de beste titel?
- Waarom schrijf je dit gedicht? Dit is heel belangrijk. Zo heb je een doel om naartoe te schrijven.

* bijvoorbeeld de soorten gedichten op blz. 18-25 (naamgedicht, vormgedicht, haiku, vrij vers) of nog andere soorten gedichten (elfje, kinderliedje, raadsel, limerick, sinterklaasgedicht)

Let op:

- namen
Gebruik geen namen van vrienden voor je personages, tenzij je toestemming hebt
Want misschien vindt iemand het niet prettig als zijn/haar naam in jouw gedicht voorkomt.
- illustraties
Gebruik je tekeningen van anderen? Dan moet je toestemming vragen en zijn/haar naam in je gedicht noemen als illustrator.

Er is nog iets gek aan de hand. Maak je nog niet druk om de definitieve titel. Die bepaal je op het laatst. Hij kan anders worden dan je in het begin dacht.

Dat geldt natuurlijk niet wanneer de titel van tevoren wordt afgesproken. Bijvoorbeeld als je een gedicht moet schrijven over het thema van de Kinderboekenweek, 'Raar, maar waar'.

Stap 3: Verleden, heden of toekomst?

Alles wat je nodig hebt om je gedicht te schrijven, heb je nu geordend.

Het wordt tijd om te bepalen **in welke tijd** jouw gedicht zich afspeelt:

- in het verleden?
- in het heden?
- in de toekomst?

Als je kiest voor 'verleden', gebruik dan de werkwoorden in de verleden tijd!

Stap 4: Aan de slag...

Schrijf nu een gedicht waarin je een avontuur beleeft in een tijd heel lang geleden. Natuurlijk mag je gedicht ook over een heel ander 'raar' onderwerp gaan.

Raar, maar waar

Handige tips:

1. Lees van de serie *Ik schrijf ...* het boek *Ik schrijf ... Gedichten*.
2. Lees de tips op pagina 28 en 29 en kijk vooral naar tip 3, 5 en 7.
3. Bladzijde 12 en 13 kunnen je helpen bij het opzetten van je gedicht.
4. Bladzijde 14 en 15 helpen je bij het mooier maken van je gedicht. Een goed ritme is bij gedichten vaak heel belangrijk.
5. Een naamgedicht (blz. 18 en 19) kan ook heel leuk zijn voor een jarige vriend of vriendin.
6. Let bij het maken van een gedicht over jezelf vooral op het volgende:
Een gedicht over jezelf gaat altijd over zaken die je bezig houden; verliefdheid, verdriet, angst, verlangen...
Je vertelt in een gedicht iets over je (geheimste?) gevoelens. Niet iedereen hoeft die te weten.
Sommigen plagen je er misschien mee.
Kies, wanneer je daar bang voor bent, zorgvuldig de mensen uit die jouw gedicht mogen lezen.

Denk aan de regels die staan op het blad **Schrijfregels**.

Als je straks klaar bent, wil je natuurlijk anderen jouw verhaal laten lezen.

Maar als je hoofdletters niet op de juiste manier gebruikt, geen komma's, aanhalingstekens, dubbele punten, uitroepstekens en vraagtekens, dan begrijpt niemand wat je hebt opgeschreven...

En dat zou toch verschrikkelijk jammer zijn!

Bedenk ook dat je in het begin misschien 'vastloopt'. Het lijkt niet te lukken.

Dat is heel normaal. Je moet ervaring opdoen, dus... gewoon opnieuw proberen.

Uiteindelijk ontstaat er een gedicht, jouw gedicht.

Als dat over een poosje gelukt is, ben je apetrots op jezelf. 'Dat heb ik toch maar **mooi** gedaan', denk je dan. Of misschien denk je wel: '**lief**', '**leuk**' of '**heftig**'.

En nu...?

Aan de slag...!

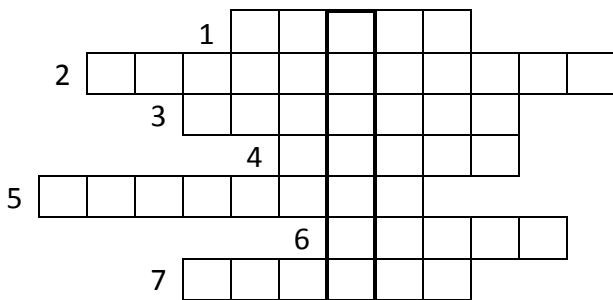
Succes!

Opgave 1 PUZZELEN

Welk woord hoort waar? Kijk naar de omschrijvingen en vind het verticale woord.

alliteratie | haiku | limerick | fictie | regel | raadsel | ritme

1. een zin van een gedicht
2. woorden die beginnen met dezelfde letter
3. een gedicht dat aanwijzingen geeft zodat de lezer het antwoord kan raden
4. een herhaling van klanken
5. een grappig gedicht van vijf regels
6. kort gedicht van drie regels met een beperkt aantal lettergrepen
7. iets dat verzonnen is

Het verticale woord is: _ _ _ _ _

Opgave 2 WETEN

Kies een opdracht uit.

- Schrijf in je eigen woorden op wat een *rijm* is (blz. 30) en geef drie voorbeelden van vier woorden die op elkaar rijmen.
Voorbeeld: raak – kaak – vaak – maak
- Schrijf in je eigen woorden op wat bedoeld wordt met *alliteratie* (blz. 30) en geef drie voorbeelden van vier woorden.
Voorbeeld: Die dommerd deed direct duffe dingen.
- Welke woorden horen bij elkaar? Dat zijn synoniemen. Verbind!

poëzie -----	gedichten -----	versjes
fictie	puzzel	logboek
raadsel	vertelling	voornaam
moeilijk	verzinsel	relaas
oefenen	gewichtig	fantasie
belangrijk	journaal	vervelend
verhaal	lastig	mysterie
dagboek	trainen	herhalen

Opgave 3 ZOEKEN

Arme rijke reiziger

Ik reis goedkoop de hele wereld rond,
bezoek van tijd tot tijd de mooiste streken
en als ik dan tot slot ben uitgekeken,
dan maak ik weer een nieuwe reis terstond.
Ik hoef goddank nooit tickets te betalen,
ik hoef alleen maar folders te gaan halen.

Welk woord kun je gebruiken in plaats van het woord *wereld* in regel 1?
Waardoor kun je de woorden *van tijd tot tijd* (regel 2) vervangen zonder dat de betekenis van de zin verandert?

Verklaar waarom dit gedicht de titel *Arme rijke reiziger* heeft.

Het gedicht heeft de titel *Arme rijke reiziger* omdat...

Opgave 4 SPREEKWOORDEN

Er bestaan meerdere spreekwoorden en uitdrukkingen met het woord 'maat'.
Zet de letter achter het spreekwoord op de juiste plaats en vind het verborgen woord.

Jan Rap en zijn maat (t) | mondjesmaat (e) | onder de maat (r) | De maat is vol. (i) | geen halve maatregelen (m)

- niet goed genoeg
- Nu is het genoeg.
- boeven en oplichters
- een krachtig optreden
- weinig

Het verborgen woord is: -----

Opgave 5 MAKEN

Denk aan iemand die je heel aardig of lief vindt. Pak een blaadje en een pen en maak een gedicht voor hem of haar. Begin met de volgende titel:

Speciaal voor jou...

Als je helemaal tevreden bent, ga je naar die persoon toe en lees je je gedicht voor.
Nog mooier is het wanneer je je gedicht uit je hoofd voordraagt.
Je maakt met je gedicht op dat moment vast iemand bijzonder blij.

Opgave 6 SPELEN MET WOORDEN

Haal uit *gedicht* een aardig dier van een lettertje of vier

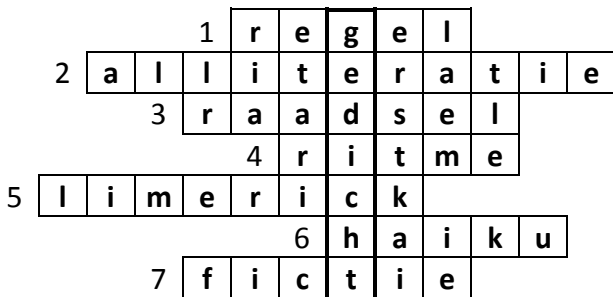
Het dier is: -----

Opgave 1 PUZZELLEN

Welk woord hoort waar? Kijk naar de omschrijvingen en vind het verticale woord.

alliteratie | haiku | limerick | fictie | regel | raadsel | ritme

1. een zin van een gedicht
2. woorden die beginnen met dezelfde letter
3. een gedicht dat aanwijzingen geeft zodat de lezer het antwoord kan raden
4. een herhaling van klanken
5. een grappig gedicht van vijf regels
6. kort gedicht van drie regels met een beperkt aantal lettergrepen
7. iets dat verzonnen is

Het verticale woord is: **g e d i c h t**

Opgave 2 WETEN

Kies een opdracht uit.

- **Er is sprake van *rijm* als je woorden gebruikt die eindigen met dezelfde klank.**
Voorbeeld: raak – kaak – vaak – maak
- **Er is sprake van *alliteratie* als je woorden gebruikt die beginnen met dezelfde letter of klank.**
Voorbeeld: Die dommerd deed direct duffe dingen.
- Welke woorden horen bij elkaar? Dat zijn synoniemen. Verbind!

poëzie -----	gedichten -----	versjes
fictie	verzinsel	fantasie
raadsel	puzzel	mysterie
moeilijk	lastig	vervelend
oefenen	trainen	herhalen
belangrijk	gewichtig	voornaam
verhaal	vertelling	relaas
dagboek	journaal	logboek

Opgave 3 ZOEKEN

Arme rijke reiziger

Ik reis goedkoop de hele wereld rond,
bezoek van tijd tot tijd de mooiste streken
en als ik dan tot slot ben uitgekeken,
dan maak ik weer een nieuwe reis terstond.
Ik hoef goddank nooit tickets te betalen,
ik hoef alleen maar folders te gaan halen

Het woord *wereld* in regel 1 kun je vervangen door het woord *aarde*.

De woorden *van tijd tot tijd* (regel 2) kun je vervangen worden door *zo nu en dan*.

Verklaar waarom dit gedicht de titel *Arme rijke reiziger* heeft.

Het gedicht heeft de titel *Arme rijke reiziger* omdat...

Opgave 4 SPREEKWOORDEN

Er bestaan meerdere spreekwoorden en uitdrukkingen met het woord 'maat'.
Zet de letter achter het spreekwoord op de juiste plaats en vind het verborgen woord.

Jan Rap en zijn maat (t) | mondjesmaat (e) | onder de maat (r) | De maat is vol. (i) | geen halve maatregelen (m)

- r niet goed genoeg
- i Nu is het genoeg.
- t boeven en oplichters
- m een krachtig optreden
- e weinig

Het verborgen woord is: **r i t m e**

Opgave 5 MAKEN

Denk aan iemand die je heel aardig of lief vindt. Pak een blaadje en een pen en maak een gedicht voor hem of haar. Begin met de volgende titel:

Speciaal voor jou...

Als je helemaal tevreden bent, ga je naar die persoon toe en lees je je gedicht voor.
Nog mooier is het wanneer je je gedicht uit je hoofd voordraagt.
Je maakt met je gedicht op dat moment vast iemand bijzonder blij.

Opgave 6 SPELEN MET WOORDEN

Haal uit *gedicht* een aardig dier van een lettertje of vier

Het dier is: **g e i t**

Begrippen

Bij het schrijven van brieven en e-mails is het noodzakelijk dat je een aantal **begrippen** kent. Die helpen je om je gedachten te ordenen voordat je gaat schrijven. Geef antwoord op de volgende vragen:

1. Wat is een aanhef ?	6. Wat is een retourenvelop ?
2. Wat is een adres ?	7. Wat is een opbouw ?
3. Wat is een afsluiting ?	8. Wat is solliciteren ?
4. Wat is een afzender ?	9. Wat is een e-mail ?
5. Wat is een ontvanger ?	10. Wat is non-fictie ?

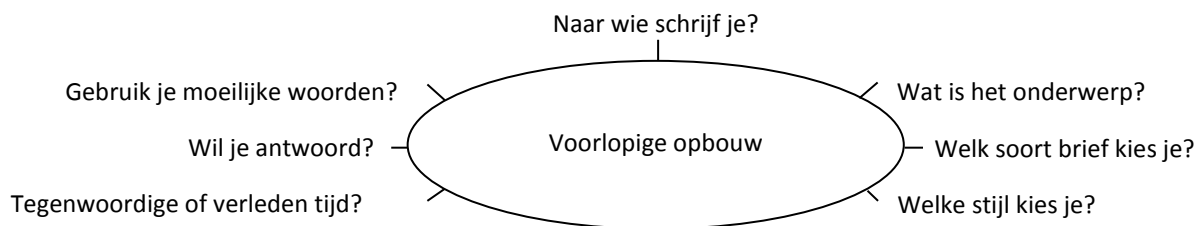
(Zie voor de antwoorden blz. 30 van het boek *Ik schrijf ... Brieven en e-mails.*)

Als je deze tien vragen kunt beantwoorden, begint het leuke werk! Volg het Stappenplan.

Stappenplan

Stap 1: Bepaal de opbouw globaal

Bekijk het schema en noteer voor elke vraag een voorlopig antwoord.

Stap 2: Bepaal de opbouw precies

- Bepaal je onderwerp/onderwerpen definitief en kies een passend soort brief daarbij.*
- Als je voor een informele schrijfstijl kiest, dan mag je schrijven zoals je praat (spreektaal).
- Kies je voor de tegenwoordige tijd, gebruik dan ook de werkwoorden consequent in de tegenwoordige tijd.
- Als je een antwoord per brief wilt van een instantie of vreemde persoon, sluit dan een retourenvelop bij.
- Als je moeilijke woorden gebruikt, zorg dan dat je de betekenis van die woorden goed weet.

* bijvoorbeeld de soorten brieven op blz. 18-27 (brief voor een penvriend, bedankbrief, formele brief, kaartje, e-mail) of nog andere soorten brieven (sollicitatiebrief, klachtenbrief, uitnodiging)

Let op:

- namen
Zorg dat de namen van mensen altijd op de juiste wijze geschreven zijn.
- formele schrijfstijl
Let bij een formele brief extra goed op de netheid en de spelling.
Gebruik lijntjespapier wanneer je de brief met de hand schrijft.
- frankering
Gebruik bij brieven en kaarten altijd voldoende postzegels. Het gewicht speelt bij brievenpost een belangrijke rol. Als je twijfelt, laat je brief dan wegen op postkantoor of kiosk. Je hoort dan meteen voor hoeveel geld er aan postzegels op de envelop geplakt moeten worden.

Stap 3: Maak een indeling voor je brief of e-mail

Alles wat je nodig hebt om je brief of e-mail te schrijven, heb je nu geordend.

Deel je brief als volgt in:

- Zet adres ontvanger en van jou als afzender op de juiste plaats.
- Gebruik de juiste aanhef. Die is bij 'informeel' anders dan bij 'formeel'.
- Vervolg nu met het schrijven van je brief.
- Gebruik de juiste afsluiting. Die is bij 'informeel' weer anders dan bij 'formeel'.
- Wil je antwoord van een instantie of vreemde persoon? Vergeet dan niet om een retourenvelop bij te sluiten.

Stap 4: Aan de slag...

Schrijf nu een brief naar je meest geliefde stripfiguur en vraag om een reactie.
Schrijf daarna ook de reactie van jouw stripfiguur naar jou in de vorm van een e-mail.
Natuurlijk mag je brief ook over heel iets anders 'raars' gaan.

Raar, maar waar

Handige tips:

1. Lees van de serie *Ik schrijf...* het boek *Ik schrijf... Brieven en e-mails*.
2. Lees de tips op pagina 28 en 29 en kijk vooral naar tip 1, 6 en 7.
3. Bladzijde 12 en 13 kunnen je helpen bij de opbouw van je brief.
Bladzijde 19 kan je helpen een bedankbriefje te schrijven voor een cadeau dat je niet zo leuk vond.
Je leert op die manier beleefd te bedanken zonder dat je iemand krenkt of beledigt.
4. Verstuur je een e-mail, lees dan goed wat er in de gele 'wolk' staat op blz. 25.

Denk aan de regels die staan op het blad **Schrijfregels**.

Als je straks klaar bent, wil je natuurlijk de ander jouw brief laten lezen.

Maar als je hoofdletters niet op de juiste manier gebruikt, geen komma's, aanhalingstekens, dubbele punten, uitroeptekens en vraagtekens, dan wordt het moeilijk om jouw brief te begrijpen...

En dat zou toch verschrikkelijk jammer zijn!

Bedenk ook dat je in het begin misschien 'vastloopt'. Het lijkt niet te lukken.

Dat is heel normaal. Je moet ervaring opdoen, dus... gewoon opnieuw proberen.

Uiteindelijk ontstaat er een brief, jouw brief.

Als dat over een poosje gelukt is, ben je apetrots op jezelf. 'Dat heb ik toch maar **goed** gedaan', denk je dan. Of misschien wel: '**knap**', of '**uitstekend**'.

En nu...?

Aan de slag...!

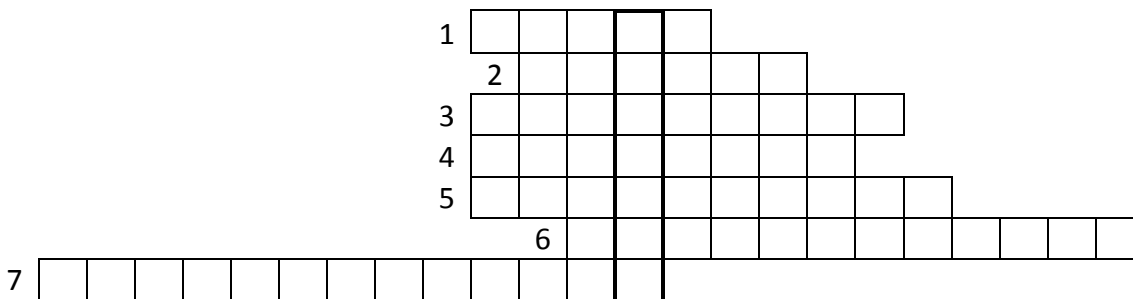
Succes!

Opgave 1 PUZZELLEN

Welk woord hoort waar? Kijk naar de omschrijvingen en vind het verticale woord.

aanhef | adres | afsluiting | retourenvelop | solliciteren | afzender | ontvanger

1. waar iemand woont
2. het begin van een brief of e-mail
3. degene voor wie de brief of e-mail is bedoeld
4. degene die een brief, kaartje of e-mail verstuurt
5. het einde van een brief of e-mail
6. door middel van een brief proberen een baan te krijgen
7. een envelop waarop je eigen adres staat, met een postzegel erop

Het verticale woord is: _____

Opgave 2 WETEN

Kies een opdracht uit.

- Schrijf in je eigen woorden op wat met 'opbouw van een brief' wordt bedoeld en waarom je het beste 'korte zinnen' kunt gebruiken (blz. 12, 13 en blz. 28).
- Schrijf in je eigen woorden waarom het belangrijk is dat je altijd op een uitnodiging reageert? (blz. 29)
- Bezittelijke voornaamwoorden
De brief op blz. 11 is onduidelijk door het gebruik van een verkeerd bezittelijk voornaamwoord. Bezittelijke voornaamwoorden zijn woorden die een bezit, bijvoorbeeld een huis, aangeven: *mijn huis, jouw huis, zijn huis, haar huis, ons huis, onze woning, jullie huis, hun huis, uw huis.*

Met de *opbouw van een brief* wordt bedoeld: _____

Je kunt het beste *korte zinnen* in een brief schrijven, omdat _____

Het is belangrijk om altijd op een uitnodiging te reageren, omdat _____

In de brief op blz. 11 had beter het bezittelijk voornaamwoord _____ gebruikt kunnen worden. (Kies uit de schuin gedrukte woorden van de derde opdracht.)

Opgave 3 ZOEKEN

Werkwoorden zijn soms best lastig. Bekijk dit schema.

werkwoord	ik-vorm tt (de stam)	hij-vorm tt	wij-vorm tt	ik-vorm vt stam + de	ik-vorm vt stam + te	ik-vorm vt klinker- verandering	wij-vorm vt	voltooid deelwoord
rennen	ren	ren-t	rennen	ren-de			renden	gerend
werken	werk	werk-t	werken		werk-te		werkten	gewerkt
redden	red	red-t	redden	red-de			redden	gered
rusten	rust	rust	rusten		rust-te		rustten	gerust
lopen	loop	loop-t	lopen			liep	liepen	gelopen

Vul nu voor deze vijf werkwoorden uit het verhaal de juiste vorm in.

(Heb je te weinig ruimte, maak deze opdracht dan op een apart blad of in je schrift.)

werkwoord	ik-vorm tt	hij-vorm tt	wij-vorm tt	ik-vorm vt	wij-vorm vt	voltooid deelwoord
zenden						
sturen						
ontvangen						
afsluiten						
opbouwen						

Opgave 4 SPREEKWOORDEN

Er bestaan een aantal spreekwoorden en uitdrukkingen met het woord 'brief'.

Zet de letter achter het spreekwoord op de juiste plaats en vind het verborgen woord.

een brandbrief (r) | ik geef het je op een briefje (e) | het boterbriefje halen (s) | de lak is duurder dan de brief (a) | een Engelse brief schrijven (d)

__ het is niet winstgevend

__ een middagdutje doen

__ een brief met een dringend verzoek

__ iets heel zeker weten

__ gaan trouwen

Het verborgen woord is: _____

Opgave 5 MAKEN

Zet de vetgedrukte woorden op de juiste plaats in zin 1 en 2. Kies uit **jou** en **jouw**.

1. Ik wil _____ een brief schrijven.

2. Ik wil _____ brief lezen.

Zet de vetgedrukte woorden op de juiste plaats in zin 3 en 4. Kies uit **hen** en **hun**.

3. Ik heb _____ tante gisteren gesproken.

4. Ik heb _____ gisteren gesproken.

Opgave 6 SPELEN MET WOORDEN

Welk schrijfgerei (zes letters) zit verborgen in het woord 'retourenvelop'?

Antwoord: _____ .

Opgave 1 PUZZELEN

Welk woord hoort waar? Kijk naar de omschrijvingen en vind het verticale woord.

aanhef | adres | afsluiting | retourenvelop | solliciteren | afzender | ontvanger

1. waar iemand woont
2. het begin van een brief of e-mail
3. degene voor wie de brief of e-mail is bedoeld
4. degene die een brief, kaartje of e-mail verstuurt
5. het einde van een brief of e-mail
6. door middel van een brief proberen een baan te krijgen
7. een envelop waarop je eigen adres staat, met een postzegel erop

1	a	d	r	e	s															
2		a	a	n	h	e	f													
3			o	n	t	v	a	n	g	e	r									
4			a	f	z	e	n	d	e	r										
5			a	f	s	l	u	i	t	i	n	g								
					6	s	o	l	l	i	c	i	t	e	r	e	n			
7	r	e	t	o	u	r	e	n	v	e	l	o	p							

Het verticale woord is: _____

Opgave 2 WETEN

Kies een opdracht uit.

- Schrijf in je eigen woorden op wat met 'opbouw van een brief' wordt bedoeld en waarom je het beste 'korte zinnen' kunt gebruiken (blz. 12, 13 en blz. 28).
- Schrijf in je eigen woorden waarom het belangrijk is dat je altijd op een uitnodiging reageert? (blz. 29)
- Bezittelijke voornaamwoorden
De brief op blz. 11 is onduidelijk door het gebruik van een verkeerd bezittelijk voornaamwoord. Bezittelijke voornaamwoorden zijn woorden die een bezit, bijvoorbeeld een huis, aangeven: *mijn* huis, *jouw* huis, *zijn* huis, *haar* huis, *ons* huis, *onze* woning, *jullie* huis, *hun* huis, *uw* huis.

Met de *opbouw van een brief* wordt bedoeld: **de indeling van je papier, waaronder de plaats op het papier van de ontvanger, de plaats van jouw eigen adres, van de aanhef, van de afsluiting en de wijze waarop je de envelop gebruikt.**

Je kunt het beste *korte zinnen* in een brief schrijven, omdat **je met korte zinnen het meest duidelijk bent en daarmee het lezen gemakkelijk maakt.**

Het is belangrijk om altijd op een uitnodiging te reageren, omdat **de afzender moet weten op hoeveel gasten hij kan rekenen.**

In de brief op blz. 11 had beter het bezittelijk voornaamwoord '**uw**' gebruikt kunnen worden. (Kies uit de schuin gedrukte woorden van de derde opdracht.)

Opgave 3 ZOEKEN

Begrippen

Bij het schrijven van een dagboek is het noodzakelijk dat je een aantal **begrippen** kent. Die helpen je om je gedachten te ordenen voordat je gaat schrijven. Geef antwoord op de volgende vragen:

1. Wat is een **agenda**?
2. Wat is een **blog**?
3. Wat is **chronologisch**?
4. Wat is **post**?
5. Wat is een **belevenis**?
6. Wat is een **tijdlijn**?
7. Wat is **spreektaal**?
8. Wat is **informeel**?
9. Wat is een **werkwoord**?
10. Wat is een **alinea**?

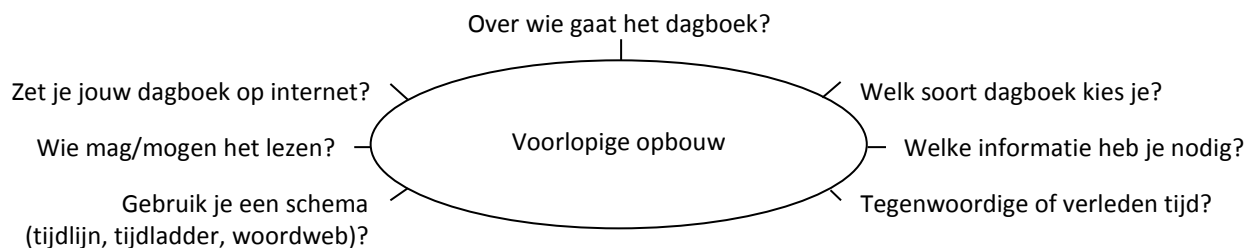
(Zie voor de antwoorden blz. 30 van het boek *Ik schrijf ... Dagboeken*.)

Als je deze tien vragen kunt beantwoorden, begint het leuke werk! Volg het Stappenplan.

Stappenplan

Stap 1: Bepaal de opbouw globaal

Bekijk het schema en noteer voor elke vraag een voorlopig antwoord.

Stap 2: Bepaal de opbouw precies

- Bepaal definitief over wie je dagboek gaat en kies een passend soort dagboek daarbij.*
- Maak een definitieve keuze uit je lijst met zinvolle informatie.
- Kies definitief voor de tijd waarin je wil schrijven, de tegenwoordige tijd of de verleden tijd.
- Kies voor een schema van waaruit je het liefste werken wilt.
- Een dagboek gaat vaak over persoonlijke gevoelens. Denk goed na wat je opschrijft.
- Als je voor het internet kiest, moet je extra voorzichtig zijn. De 'hele wereld' leest mee.

* bijvoorbeeld een dagboek over je leven, over een klein deel van je leven zoals verjaardag of vakantie, over je afspraken (agenda), over je huisdier of over iemand die je graag zou willen zijn

Let op:

- namen
Zorg dat de namen van personen altijd op de juiste wijze geschreven zijn en vraag van tevoren om toestemming.
- persoonlijk
Als het dagboek over jezelf gaat, komen er heel veel gevoelens naar voren. Niet iedereen zal deze gevoelens kunnen/willen begrijpen. Laat alleen die mensen het dagboek lezen die jij volkomen vertrouwt.

Er is nog iets gek aan de hand. Maak je nog niet druk om de definitieve titel. Die bepaal je op het laatst. Hij kan anders worden dan je in het begin dacht.

Dat geldt natuurlijk niet wanneer de titel van tevoren wordt afgesproken. Bijvoorbeeld als je een dagboek moet schrijven over de activiteiten die jullie doen tijdens de Kinderboekenweek.

Stap 3: Maak een indeling voor je dagboek

Alles wat je nodig hebt om je dagboek te schrijven, heb je nu geordend.

Deel je dagboek als volgt in:

- Titel.
- Eerste alinea als korte inleiding.
- Tussenalinea's in chronologische volgorde.
- Laatste alinea als korte samenvatting.

Als je kiest voor de verleden tijd, gebruik dan de werkwoorden in de verleden tijd.

Stap 4: Aan de slag...

Schrijf een dagboek over de week van de Kinderboekenweek waarin elke dag iets 'raars' gebeurt.

Raar, maar waar

Handige tips:

1. Lees van de serie *Ik schrijf...* het boek *Ik schrijf ... Dagboeken*.
2. Lees de tips op pagina 28 en 29 en kijk vooral naar tip 2, 3 en 6.
3. Bladzijde 24-27 kunnen je helpen bij de opbouw van je dagboek.
4. Let bij het maken van een dagboek vooral op het volgende:
Een dagboek is meestal **non-fictie**. Het gaat immers om jouw **belevissen**.
5. Om je dagboek mooier te maken, gebruik je regelmatig 'de trappen van vergelijking'.
Voorbeeld: mooi – mooier – mooist.
Pas op:
Er zijn ook woorden die moeilijker 'gaan'.
Voorbeeld: graag – liever – liefst.

Denk aan de regels die staan op het blad **Schrijfregels**.

Als je straks klaar bent, wil je natuurlijk anderen jouw dagboek laten lezen.

Maar als je hoofdletters niet op de juiste manier gebruikt, geen komma's, aanhalingstekens, dubbele punten, uitroepetekens en vraagtekens, dan wordt het moeilijk om jouw dagboek te begrijpen...

En dat zou toch verschrikkelijk jammer zijn!

Bedenk ook dat je in het begin misschien 'vastloopt'. Het lijkt niet te lukken.

Dat is heel normaal. Je moet ervaring opdoen, dus... gewoon opnieuw proberen.

Uiteindelijk ontstaat er een dagboek, jouw dagboek.

Als dat over een poosje gelukt is, ben je apetrots op jezelf. 'Dat heb ik toch maar **goed** gedaan', denk je dan. Of misschien wel: '**knap**', of '**uitstekend**'.

En nu...?

Aan de slag...!

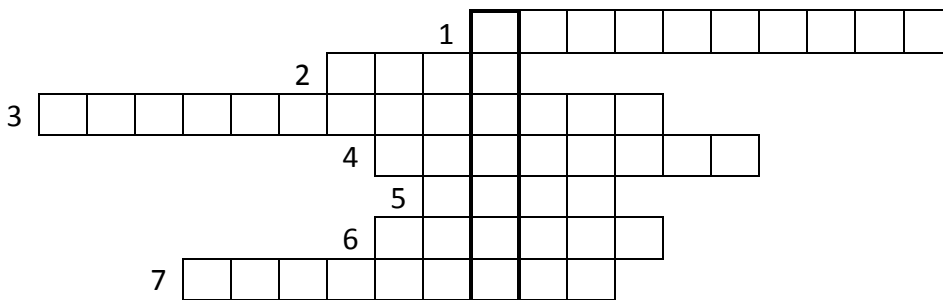
Succes!

Opgave 1 PUZZELLEN

Welk woord hoort waar? Kijk naar de omschrijvingen en vind het verticale woord.

agenda | blog | chronologisch | post | belevenis | tijdlijn | spreektaal

1. de taal die je gebruikt bij het normale praten
2. een stukje dat je schrijft en plaatst op je blog
3. gerangschikt in volgorde van tijd
4. een lijn waar gebeurtenissen in volgorde van tijd zijn geplaatst
5. een dagboek dat je op internet bijhoudt
6. een boekje waarin je schrijft wat je wanneer moet doen
7. een gebeurtenis uit het verleden

Het verticale woord is: _____

Opgave 2 WETEN

Kies een opdracht uit.

- Schrijf in je eigen woorden op wat met 'informeel taalgebruik' wordt bedoeld (blz. 30).
- Schrijf in je eigen woorden op wat bedoeld wordt met 'voegwoorden van tijd' (blz. 15).
- Schrijf in je eigen woorden op wat een 'bijvoeglijk naamwoord' is en geef drie voorbeelden (blz. 30).

Informeel taalgebruik is: _____

Met *voegwoorden van tijd* wordt bedoeld: _____

Een *bijvoeglijk naamwoord* is: _____

Voorbeelden: een _____ film, de _____ hond, het _____ ijsje

- Zet het goede *synoniem* op de juiste plaats. Kies uit:

nadien | uiteindelijk | voordat

Een ander woord voor *alvorens* = _____

Een ander woord voor *tenslotte* = _____

Een ander woord voor *later* = _____

Opgave 3 ZOEKEN

Werkwoorden zijn soms best lastig. Bekijk dit schema.

werkwoord	ik-vorm tt (de stam)	hij-vorm tt	wij-vorm tt	ik-vorm vt stam + de	ik-vorm vt stam + te	ik-vorm vt klinker- verandering	wij-vorm vt	voltooid deelwoord
rennen	ren	ren-t	rennen	ren-de			renden	gerend
werken	werk	werk-t	werken		werk-te		werkten	gewerkt
redden	red	red-t	redden	red-de			redden	gered
rusten	rust	rust	rusten		rust-te		rustten	gerust
lopen	loop	loop-t	lopen			liep	liepen	gelopen

Vul nu voor deze vijf werkwoorden uit het verhaal de juiste vorm in.

(Heb je te weinig ruimte, maak deze opdracht dan op een apart blad of in je schrift.)

werkwoord	ik-vorm tt	hij-vorm tt	wij-vorm tt	ik-vorm vt	wij-vorm vt	voltooid deelwoord
herkennen						
winnen						
hopen						
antwoorden						
vechten						

Opgave 4 SPREEKWOORDEN

Er bestaan een aantal spreekwoorden en uitdrukkingen met het woord 'boek'.

Zet de letter achter het spreekwoord op de juiste plaats en vind het verborgen woord.

dat spreekt boekdelen (u) | met de neus in de boeken zitten (m) | een gesloten boek zijn (d) | een boekje over iemand opendoen (a) | buiten zijn boekje gaan (t)

- niets vertellen
- iemands fouten bekend maken
- meer doen dan is toegestaan
- dat is erg duidelijk
- studeren

Het verborgen woord is: _____

Opgave 5 MAKEN

Trappen van vergelijking. Vul het schema in en kijk goed naar het voorbeeld.

(Heb je te weinig ruimte, maak deze opdracht dan op een apart blad of in je schrift.)

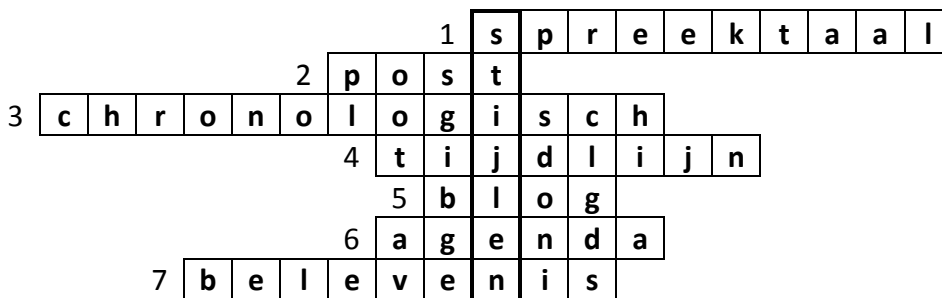
stellende trap	vergroten trap	overtreffende trap
<i>mooi</i>	<i>mooier</i>	<i>mooist</i>
goed		
weinig		
veel		

Opgave 1 PUZZELEN

Welk woord hoort waar? Kijk naar de omschrijvingen en vind het verticale woord.

agenda | blog | chronologisch | post | belevenis | tijdlijn | spreektaal

1. de taal die je gebruikt bij het normale praten
2. een stukje dat je schrijft en plaatst op je blog
3. gerangschikt in volgorde van tijd
4. een lijn waar gebeurtenissen in volorde van tijd zijn geplaatst
5. een dagboek dat je op internet bijhoudt
6. een boekje waarin je schrijft wat je wanneer moet doen
7. een gebeurtenis uit het verleden

Het verticale woord is: **stijlen**

Opgave 2 WETEN

Kies een opdracht uit.

- Schrijf in je eigen woorden op wat met 'informeel taalgebruik' wordt bedoeld (blz. 30).
- Schrijf in je eigen woorden op wat bedoeld wordt met 'voegwoorden van tijd' (blz. 15).
- Schrijf in je eigen woorden op wat een 'bijvoeglijk naamwoord' is en geef drie voorbeelden (blz. 30).

Informeel taalgebruik is: **je gewone spreektaal gebruiken.**

Met *voegwoorden van tijd* wordt bedoeld: **woorden die de volgorde van tijd aangeven.**

Een *bijvoeglijk naamwoord* is: **een woord dat een zelfstandig naamwoord beschrijft.**

Voorbeelden: een **mooi**e film, de **trouwe** hond, het **lekkere** ijsje

- Zet het goede *synoniem* op de juiste plaats. Kies uit:

nadien | uiteindelijk | voordat

Een ander woord voor *alvorens* = **voordat**

Een ander woord voor *tenslotte* = **uiteindelijk**

Een ander woord voor *later* = **nadien**

Opgave 3 ZOEKEN

Werkwoorden zijn soms best lastig. Bekijk dit schema.

werkwoord	ik-vorm tt (de stam)	hij-vorm tt	wij-vorm tt	ik-vorm vt stam + de	ik-vorm vt stam + te	ik-vorm vt klinker- verandering	wij-vorm vt	voltooid deelwoord
rennen	ren	ren-t	rennen	ren-de			renden	gerend
werken	werk	werk-t	werken		werk-te		werkten	gewerkt
redden	red	red-t	redden	red-de			redden	gered
rusten	rust	rust	rusten		rust-te		rustten	gerust
lopen	loop	loop-t	lopen			liep	liepen	gelopen

Vul nu voor deze vijf werkwoorden uit het verhaal de juiste vorm in.

(Heb je te weinig ruimte, maak deze opdracht dan op een apart blad of in je schrift.)

werkwoord	ik-vorm tt	hij-vorm tt	wij-vorm tt	ik-vorm vt	wij-vorm vt	voltooid deelwoord
herkennen	herken	herkent	herkennen	herkende	herkenden	herkend
winnen	win	wint	winnen	won	wonnen	gewonnen
hopen	hoop	hoopt	hopen	hoopte	hoopten	gehoopt
antwoorden	antwoord	antwoordt	antwoorden	antwoordde	antwoordden	geantwoord
vechten	vecht	vecht	vechten	vocht	vochten	gevochten

Opgave 4 SPREEKWOORDEN

Er bestaan een aantal spreekwoorden en uitdrukkingen met het woord 'boek'.

Zet de letter achter het spreekwoord op de juiste plaats en vind het verborgen woord.

dat spreekt boekdelen (u) | met de neus in de boeken zitten (m) | een gesloten boek zijn (d) | een boekje over iemand opendoen (a) | buiten zijn boekje gaan (t)

- d** niets vertellen
- a** iemands fouten bekend maken
- t** meer doen dan is toegestaan
- u** dat is erg duidelijk
- m** studeren

Het verborgen woord is: **d a t u m**

Opgave 5 MAKEN

Trappen van vergelijking. Vul het schema in en kijk goed naar het voorbeeld.

(Heb je te weinig ruimte, maak deze opdracht dan op een apart blad of in je schrift.)

stellende trap	vergroten trap	overtreffende trap
<i>mooi</i>	<i>mooier</i>	<i>mooist</i>
goed	beter	best
weinig	minder	minst
veel	meer	meest

Begrippen

Bij het schrijven van een verslag is het noodzakelijk dat je een aantal begrippen kent. Die helpen je om je gedachten te ordenen voordat je gaat schrijven. Geef antwoord op de volgende vragen:

1. Wat is een **alinea**?
2. Wat is een **bron**?
3. Wat is een **kop**?
4. Wat is **non-fictie**?
5. Wat is een **paragraaf**?
6. Wat is een **quote**?
7. Wat is **research**?
8. Wat is een **verslag**?
9. Wat is een **bijschrift**?
10. Wat is een **beschouwing**?

(Zie voor de antwoorden blz. 30 van het boek *Ik schrijf ... Verslagen*.)

Als je deze tien vragen kunt beantwoorden, begint het leuke werk! Volg het Stappenplan.

Stappenplan

Stap 1: Bepaal het onderwerp globaal

Bekijk het schema en noteer voor elke vraag een voorlopig antwoord.

Stap 2: Bepaal het onderwerp precies

- Bepaal je onderwerp definitief en kies een passend soort verslag daarbij.*
- Stel je definitieve bronnenlijst vast.
- Check de informatie die je gevonden hebt minstens twee keer op juistheid.
- Voeg je illustraties toe? Hoe kom je aan die illustraties?
- Maak een definitieve lijst van nuttige woorden die je in je verslag gaat gebruiken.
- Is je voorlopige titel nog steeds de beste titel?

* bijvoorbeeld de soorten verslagen op blz. 20-25 (boekbespreking, krantenartikel, beschouwing) of nog andere soorten verslagen (reisverslag, verslag van een activiteit, notulen van een vergadering).

Let op:

- namen
Zorg dat de namen van personen altijd op de juiste wijze geschreven zijn.
- illustraties
Zorg voor korte, zinvolle bijschriften.
Gebruik je tekeningen van anderen? Dan moet je toestemming vragen en zijn/haar naam in je verslag noemen als illustrator.
- beschouwingen
Zorg voor zinvolle argumenten vóór je eigen mening en tégen je eigen mening.

Er is nog iets gek aan de hand. Maak je nog niet druk om de definitieve titel. Die bepaal je op het laatst. Hij kan anders worden dan je in het begin dacht.

Dat geldt natuurlijk niet wanneer de titel van tevoren wordt afgesproken. Bijvoorbeeld als je een verslag moet schrijven over een activiteit in de Kinderboekenweek.

Stap 3: Maak een indeling voor je verslag

Alles wat je nodig hebt om je verslag te schrijven, heb je nu geordend.

Deel je verslag als volgt:

- Titel.
- Eerste paragraaf als korte inleiding.
- Tussenparagrafen.
- Laatste paragraaf als korte samenvatting.

Elke paragraaf heeft een eigen titel.

Als de paragrafen veel tekst bevatten, verdeel die dan in alinea's.

Als je kiest voor de verleden tijd, gebruik dan de werkwoorden in de verleden tijd.

Stap 4: Aan de slag...

Schrijf een verslag over een (vakantie)reis die je nog maken moet. Natuurlijk mag je verslag ook over iets anders 'raars' gaan.

Raar, maar waar

Handige tips:

1. Lees van de serie *Ik schrijf ...* het boek *Ik schrijf ... Verslagen*.
2. Lees de tips op pagina 28 en 29 en kijk vooral naar tip 2 en 5.
3. Bladzijde 10 en 11 kunnen je helpen bij het opzetten van je verslag.
4. Bladzijde 19 helpt je bij het mooier maken van je verslag.
5. Let bij het maken van een verslag vooral op het volgende:
Een verslag is altijd **non-fictie** en gaat dus altijd over **feiten**.

Denk aan de regels die staan op het blad **Schrijfregels**.

Als je straks klaar bent, wil je natuurlijk anderen jouw verhaal laten lezen.

Maar als je hoofdletters niet op de juiste manier gebruikt, geen komma's, aanhalingstekens, dubbele punten, uitroepetekens en vraagtekens, dan wordt het moeilijk om jouw gedicht te begrijpen...

En dat zou toch verschrikkelijk jammer zijn!

Bedenk ook dat je in het begin misschien 'vastloopt'. Het lijkt niet te lukken.

Dat is heel normaal. Je moet ervaring opdoen, dus... gewoon opnieuw proberen.

Uiteindelijk ontstaat er een verslag, jouw verslag.

Als dat over een poosje gelukt is, ben je apetrots op jezelf. 'Dat heb ik toch maar **goed** gedaan', denk je dan. Of misschien wel: '**knap**', of '**uitstekend**'.

En nu...?

Aan de slag...!

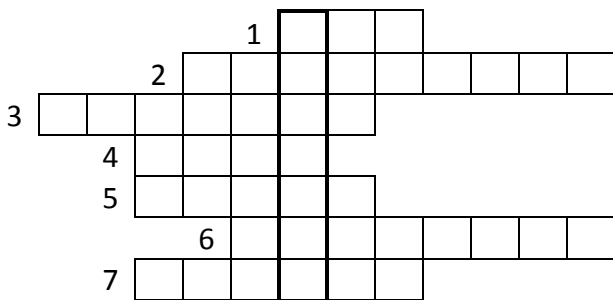
Succes!

Opgave 1 PUZZELEN

Welk woord hoort waar? Kijk naar de omschrijvingen en vind het verticale woord.

alinea | bron | kop | paragraaf | quote | research | verslag

1. titel van een krantenartikel
2. een deel van een hoofdstuk
3. tekst die de lezer informatie geeft over een bepaald onderwerp
4. waar je jouw informatie vandaan haalt
5. een uitspraak van iemand opschrijven, precies zoals hij het heeft gezegd
6. het verzamelen van informatie die je nodig hebt voor je verslag
7. een groep zinnen die bij elkaar hoort

Het verticale woord is: _____

Opgave 2 WETEN

Kies een opdracht uit.

- Schrijf in je eigen woorden op wat een 'beschouwing' is (blz. 24 en 25).
- Schrijf in je eigen woorden op wat bedoeld wordt met 'formeel taalgebruik' en waarom je dat gebruikt in een verslag (blz. 16 en 30).
- Schrijf in je eigen woorden op wat het belangrijkste kenmerk van een verslag is (blz. 5 en 30).

Een *beschouwing* is: _____

Met *formeel taalgebruik* wordt bedoeld: _____

Het belangrijkste kenmerk van een verslag is _____, omdat er in een verslag alleen maar geschreven mag worden over _____.

Om er zeker van te zijn dat die kloppen, voer je een dubbele controle uit op de

_____ daarvan. Kies uit: *spelling* | *schrijfstijl* | *juistheid*

Opgave 3 ZOEKEN

Het juiste gebruik van werkwoorden is bij het schrijven van verslagen erg belangrijk. Vul voor deze negen werkwoorden de juiste vorm in. Kijk goed naar het voorbeeld. (Heb je te weinig ruimte, maak deze opdracht dan op een apart blad of in je schrift.)

werkwoord	ik-vorm tt	hij-vorm tt	wij-vorm tt	ik-vorm vt	wij-vorm vt	voltooid deelwoord
1 rennen	ren	rent	rennen	ren-de	ren-den	gerend
2 werken						
3 redden						
4 rusten						
5 lopen						
6 horen						
7 lachen						
8 landen						
9 testen						
10 kijken						

Opgave 4 SPREEKWOORDEN

Er bestaan een aantal spreekwoorden en uitdrukkingen met het woord 'kop'. Zet de letter achter het spreekwoord op de juiste plaats en vind het verborgen woord.

iets op de kop tikken (r) | hals over kop (l) | de kop is eraf (a) | spijkers met koppens slaan (e) | met kop en schouders er bovenuit steken (v) | praten als een kip zonder kop (g) | de spijker op zijn kop slaan (s)

- duidelijk de beste zijn
- voortvarend te werk gaan
- iets kopen
- zeggen waar het op aankomt
- gehaast
- er is een begin gemaakt
- dom praten

Het verborgen woord is: _____

Opgave 5 MAKEN

Geef twee argumenten vóór en twee argumenten tégen *strafwerk maken*.

voor: 1. _____ 2. _____

tegen: 1. _____ 2. _____

Opgave 6 SPELEN MET WOORDEN

In het woord 'brainstormen' zitten o.a. de twee volgende woorden verborgen:

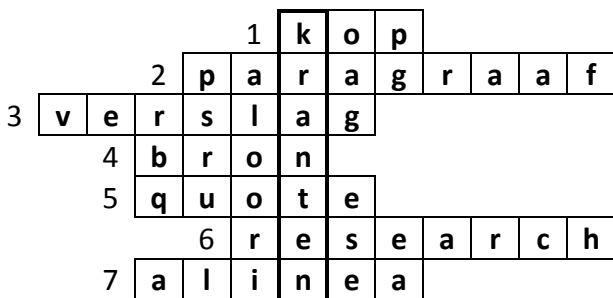
1. _____ (ander woord voor 'oefenen')
2. _____ (hier haal je informatie voor je verslag vandaan)

Opgave 1 PUZZELLEN

Welk woord hoort waar? Kijk naar de omschrijvingen en vind het verticale woord.

alinea | bron | kop | paragraaf | quote | research | verslag

1. titel van een krantenartikel
2. een deel van een hoofdstuk
3. tekst die de lezer informatie geeft over een bepaald onderwerp
4. waar je jouw informatie vandaan haalt
5. een uitspraak van iemand opschrijven, precies zoals hij het heeft gezegd
6. het verzamelen van informatie die je nodig hebt voor je verslag
7. een groep zinnen die bij elkaar hoort

Het verticale woord is: **k r a n t e n**

Opgave 2 WETEN

Kies een opdracht uit.

- Schrijf in je eigen woorden op wat een ‘beschouwing’ is (blz. 24 en 25).
- Schrijf in je eigen woorden op wat bedoeld wordt met ‘formeel taalgebruik’ en waarom je dat gebruikt in een verslag (blz. 16 en 30).
- Schrijf in je eigen woorden op wat het belangrijkste kenmerk van een verslag is (blz. 5 en 30).

Een *beschouwing* is: **een verslag waarin argumenten voor en tegen zijn opgenomen over een bepaald onderwerp.**

Met *formeel taalgebruik* wordt bedoeld: **taal met keurige zinnen en geschreven volgens alle taalregels.**

Het belangrijkste kenmerk van een verslag is **non-fictie**, omdat er in een verslag alleen maar geschreven mag worden over **feiten**.

Om er zeker van te zijn dat die kloppen, voer je een dubbele controle uit op de

juistheid daarvan. Kies uit: *spelling | schrijfstijl | juistheid*

Opgave 3 ZOEKEN

Het juiste gebruik van werkwoorden is bij het schrijven van verslagen erg belangrijk. Vul voor deze negen werkwoorden de juiste vorm in. Kijk goed naar het voorbeeld. (Heb je te weinig ruimte, maak deze opdracht dan op een apart blad of in je schrift.)

werkwoord	ik-vorm tt	hij-vorm tt	wij-vorm tt	ik-vorm vt	wij-vorm vt	voltooid deelwoord
1 rennen	ren	rent	rennen	ren-de	ren-den	gerend
2 werken	werk	werkt	werken	werk-te	werk-ten	gewerkt
3 redden	red	redt	redden	red-de	red-den	gered
4 rusten	rust	rust	rusten	rust-te	rust-ten	gerust
5 lopen	loop	loopt	lopen	liep	liepen	gelopen
6 horen	hoor	hoort	horen	hoor-de	hoor-den	gehoord
7 lachen	lach	lacht	lachen	lach-te	lach-ten	gelachen
8 landen	land	landt	landen	land-de	land-den	geland
9 testen	test	test	testen	test-te	test-ten	getest
10 kijken	kijk	kijkt	kijken	keek	keken	gekeken

Opgave 4 SPREEKWOORDEN

Er bestaan een aantal spreekwoorden en uitdrukkingen met het woord 'kop'. Zet de letter achter het spreekwoord op de juiste plaats en vind het verborgen woord.

iets op de kop tikken (r) | hals over kop (l) | de kop is eraf (a) | spijkers met koppens slaan (e) | met kop en schouders er bovenuit steken (v) | praten als een kip zonder kop (g) | de spijker op zijn kop slaan (s)

- v** duidelijk de beste zijn
- e** voortvarend te werk gaan
- r** iets kopen
- s** zeggen waar het op aankomt
- l** gehaast
- a** er is een begin gemaakt
- g** dom praten

Het verborgen woord is: **v e r s l a g**

Opgave 5 MAKEN

Geef twee argumenten vóór en twee argumenten tégen *strafwerk maken*.

- voor: 1. **Je geeft je fout toe.** 2. **Je denkt beter aan de regels.**
- tegen: 1. **Het maakt je boos.** 2. **Het is zinloos, straffen helpt niet.**

Opgave 6 SPELEN MET WOORDEN

In het woord 'brainstormen' zitten o.a. de twee volgende woorden verborgen:

1. **t r a i n e n** (ander woord voor 'oefenen')
2. **b r o n** (hier haal je informatie voor je verslag vandaan)

Begrippen

Bij het schrijven van instructies is het noodzakelijk dat je een aantal **begrippen** kent. Die helpen je om je gedachten te ordenen voordat je gaat schrijven. Geef antwoord op de volgende vragen:

1. Wat zijn **ingrediënten**?
2. Wat zijn **opsommingtekens**?
3. Wat is een **recept**?
4. Wat is een **stappenplan**?
5. Wat is een **handleiding**?
6. Wat zijn **benodigdheden**?
7. Wat is een **penvriend**?
8. Wat is een **routebeschrijving**?
9. Wat is **non-fictie**?
10. Wat is de **gebiedende wijs**?

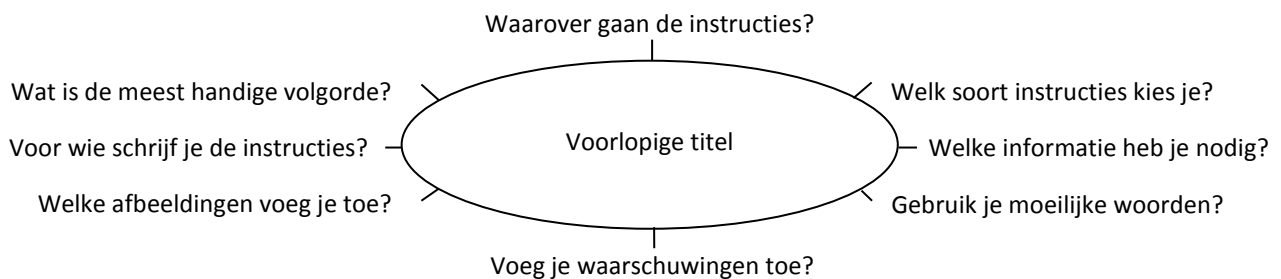
(Zie voor de antwoorden blz. 30 van het boek *Ik schrijf ... Instructies*.)

Als je deze tien vragen kunt beantwoorden, begint het leuke werk! Volg het Stappenplan.

Stappenplan

Stap 1: Bepaal het onderwerp globaal

Bekijk het schema en noteer voor elke vraag een voorlopig antwoord.

Stap 2: Bepaal het onderwerp precies

- Bepaal je onderwerp definitief en kies een passend soort instructies daarbij.*
- Maak een definitieve keuze uit je lijst met zinvolle informatie.
- Als je moeilijke woorden gebruikt, leg dan uit wat ze betekenen.
- Kies voor de tegenwoordige tijd en gebruik de gebiedende wijs.
- Als je waarschuwingen gebruikt, zorg dan dat die opvallen.
- Als je afbeeldingen gebruikt, kies dan voor plaatjes die heel duidelijk laten zien wat je bedoelt.
- Maak een lijst met benodigdheden die van tevoren moeten worden klaargelegd.
- Bepaal de definitieve volgorde voor je instructies.

* bijvoorbeeld de soorten instructies op blz. 20-25 (recept, handleiding, spelregels) of nog andere soorten instructies (bouwplaat, aanwijzingen voor muziek, routebeschrijving, handige tips, gebruiks- en wasvoorschriften).

Let op:

- afbeeldingen
Als de afbeeldingen door iemand anders zijn gemaakt, vermeld dan altijd zijn/haar naam.
Als er meerdere afbeeldingen zijn, geef ze dan een nummer. Dat leest makkelijker.
- schrijfstijl
Kies voor het aanspreken van de lezer voor het woordje *je*. Dat klinkt vriendelijker en meer vertrouwd.
- chronologische volgorde
Zet de instructies **ALTIJD** in volgorde van de tijd!

Er is nog iets gek aan de hand. Maak je nog niet druk om de definitieve titel. Die bepaal je op het laatst. Hij kan anders worden dan je in het begin dacht.

Dat geldt natuurlijk niet wanneer de titel van tevoren wordt afgesproken. Bijvoorbeeld als je instructies moet schrijven over het thema van de Kinderboekenweek, 'Raar, maar waar'.

Stap 3: Maak een indeling voor je instructies

Alles wat je nodig hebt om je instructies te schrijven, heb je nu geordend.

Deel je instructies als volgt in:

- Titel.
- Zet je instructies in chronologische volgorde onder elkaar en maak gebruik van opsommingtekens.
- Geef eventuele afbeeldingen een nummer en sluit de afbeeldingen af met een plaatje van het eindresultaat.
- Geef uitleg bij moeilijke woorden.

Stap 4: Aan de slag...

Schrijf instructies over het bouwen van een robot met bijzondere kwaliteiten. Bijvoorbeeld een robot met een zangtalent, een robot die hoogbegaafd is of een robot als dierentemmer in een circus.

Natuurlijk mag je iets heel anders verzinnen. Kijk voor ideeën op:

<http://www.alletop10lijstjes.nl/25-bizarre-producten-uit-j/>

Raar, maar waar

Handige tips:

1. Lees van de serie *Ik schrijf ...* het boek *Ik schrijf ... Instructies*.
2. Lees de tips op pagina 28 en 29 en kijk vooral naar tip 1, 5 en 6.
3. Bladzijde 18-19 kunnen je helpen bij het bepalen van de volgorde van je instructies.
4. Let bij het maken van instructies vooral op het volgende:
Instructies gaan over feiten. Het is dus altijd **non-fictie**.
5. Om je instructies kort en krachtig te maken, gebruik je gebiedende wijs. Dat lijkt erg op het geven van bevelen. Voorbeelden:
 - **doe** van het werkwoord doen;
 - **maak** van het werkwoord maken;
 - **stop** van het werkwoord stoppen.
6. Instructies moeten duidelijk zijn en kloppen, anders heeft de lezer er niets aan. Probeer uit of je aanwijzingen duidelijk genoeg zijn.

Denk aan de regels die staan op het blad **Schrijfregels**.

Als je straks klaar bent, wil je natuurlijk anderen jouw instructies laten lezen.

Maar als je hoofdletters niet op de juiste manier gebruikt, geen komma's, aanhalingstekens, dubbele punten, uitroepetekens en vraagtekens, dan wordt het moeilijk om jouw instructies te begrijpen...

En dat zou toch verschrikkelijk jammer zijn!

Bedenk ook dat je in het begin misschien 'vastloopt'. Het lijkt niet te lukken.

Dat is heel normaal. Je moet ervaring opdoen, dus... gewoon opnieuw proberen.

Uiteindelijk ontstaan er instructies, jouw instructies.

Als dat over een poosje gelukt is, ben je apetrots op jezelf. 'Dat heb ik toch maar **goed** gedaan', denk je dan. Of misschien wel: '**knap**', of '**uitstekend**'.

En nu...?

Aan de slag...!

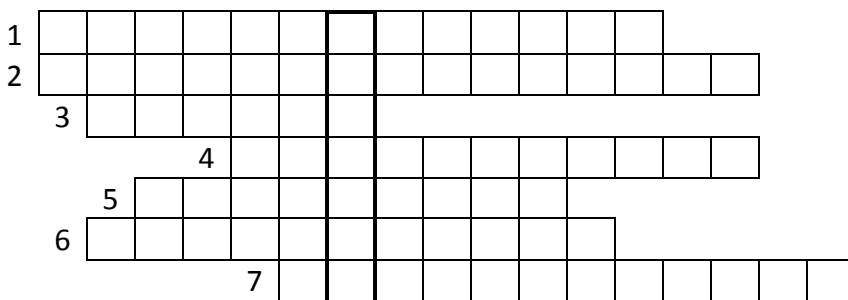
Succes!

Opgave 1 PUZZELEN

Welk woord hoort waar? Kijk naar de omschrijvingen en vind het verticale woord.

ingrediënten | opsommingtekens | recept | stappenplan | handleiding | benodigdheden | penvriend

1. alles wat je nodig hebt om iets te doen of te maken
2. kleine stippen die samen een lijst vormen
3. instructies voor het maken van een gerecht
4. een plan waarin staat wat je moet doen en wanneer
5. een bekende met wie je schrijft of e-mailt
6. een uitleg over hoe je iets moet doen of hoe iets werkt
7. benodigdheden, vaak speciaal voor een gerecht

Het verticale woord is: _____

Opgave 2 WETEN

Kies een opdracht uit.

- Schrijf in je eigen woorden op wat met 'gebiedende wijs' wordt bedoeld en waarom dit zo geschikt is voor het schrijven van instructies (blz. 12).
- 'Benodigdheden' en 'ingrediënten' hebben voor een groot deel dezelfde betekenis. Maar de term 'ingrediënten' gebruik je bij speciale activiteiten. Welke activiteiten worden bedoeld?
- Verzamelnamen
'Recept' is een verzamelnaam voor een aantal kookinstructies (blz. 6). 'Team' is een verzamelnaam voor een aantal sporters (blz. 25). De titel op blz. 10 is niet de beste titel voor dit onderwerp. Welke verzamelnaam past hier veel beter?

De gebiedende wijs is: _____

De gebiedende wijs is erg geschikt voor het schrijven van instructies omdat _____

Ingrediënten gebruik je wanneer je bezig bent met _____

Een betere titel voor dit onderwerp is: 'Hoe poets je je _____?' (verzamelnaam voor tanden en kiezen).

Opgave 3 ZOEKEN

Werkwoorden zijn soms best lastig. Bekijk dit schema.

werkwoord	ik-vorm tt (de stam)	hij-vorm tt	wij-vorm tt	ik-vorm vt stam + de	ik-vorm vt stam + te	ik-vorm vt klinker- verandering	wij-vorm vt	voltooid deelwoord
rennen	ren	ren-t	rennen	ren-de			renden	gerend
werken	werk	werk-t	werken		werk-te		werkten	gewerkt
redden	red	red-t	redden	red-de			redden	gered
rusten	rust	rust	rusten		rust-te		rustten	gerust
lopen	loop	loop-t	lopen			liep	liepen	gelopen

Vul nu voor deze vijf werkwoorden uit het verhaal de juiste vorm in.

(Heb je te weinig ruimte, maak deze opdracht dan op een apart blad of in je schrift.)

werkwoord	ik-vorm tt	hij-vorm tt	wij-vorm tt	ik-vorm vt	wij-vorm vt	voltooid deelwoord
mesten						
feesten						
wedden						
kopen						
bijten						

Opgave 4 SPREEKWOORDEN

Er bestaan een aantal spreekwoorden en uitdrukkingen met het woord 'spelen'.

Zet de letter achter het spreekwoord op de juiste plaats en vind het verborgen woord.

het spel meespelen (m) | hoog spel spelen (b) | open kaart spelen (l) | mooi weer spelen (e) | de eerste viool spelen (o)

- gevaarlijk handelen
- niets verzwijgen
- alle aandacht opeisen
- doen alsof alles goed gaat
- meedoen voor de grap

Het verborgen woord is: _____

Opgave 5 MAKEN

Trappen van vergelijking. Vul het schema in en kijk goed naar het voorbeeld.

(Heb je te weinig ruimte, maak deze opdracht dan op een apart blad of in je schrift.)

stellende trap	vergroten trap	overtreffende trap
<i>mooi</i>	<i>mooier</i>	<i>mooist</i>
graag		
bijzonder		
apart		

Opgave 6 SPELEN MET WOORDEN

Maak met de letters uit het woord 'opsommingtekens' vijf werkwoorden in de gebiedende wijs.

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____

Opgave 1 PUZZELEN

Welk woord hoort waar? Kijk naar de omschrijvingen en vind het verticale woord.

ingrediënten | opsommingtekens | recept | stappenplan | handleiding | benodigdheden | penvriend

1. alles wat je nodig hebt om iets te doen of te maken
2. kleine stippen die samen een lijst vormen
3. instructies voor het maken van een gerecht
4. een plan waarin staat wat je moet doen en wanneer
5. een bekende met wie je schrijft of e-mailt
6. een uitleg over hoe je iets moet doen of hoe iets werkt
7. benodigdheden, vaak speciaal voor een gerecht

1	b	e	n	o	d	i	g	d	h	e	d	e	n						
2	o	p	s	o	m	m	i	n	g	t	e	k	e	n	s				
3	r	e	c	e	p	t													
				4	s	t	a	p	p	e	n	p	l	a	n				
			5	p	e	n	v	r	i	e	n	d							
6	h	a	n	d	l	e	i	d	i	n	g								
							7	i	n	g	r	e	d	i	ë	n	t	e	n

Het verticale woord is: **g i t a r e n**

Opgave 2 WETEN

Kies een opdracht uit.

- Schrijf in je eigen woorden op wat met 'gebiedende wijs' wordt bedoeld en waarom dit zo geschikt is voor het schrijven van instructies (blz. 12).
- 'Benodigdheden' en 'ingrediënten' hebben voor een groot deel dezelfde betekenis. Maar de term 'ingrediënten' gebruik je bij speciale activiteiten. Welke activiteiten worden bedoeld?
- Verzamelnamen
'Recept' is een verzamelnaam voor een aantal kookinstructies (blz. 6). 'Team' is een verzamelnaam voor een aantal sporters (blz. 25). De titel op blz. 10 is niet de beste titel voor dit onderwerp. Welke verzamelnaam past hier veel beter?

De *gebiedende wijs* is: **de vorm van een werkwoord die op een bevel lijkt.**

De *gebiedende wijs* is erg geschikt voor het schrijven van instructies omdat **de instructiezinnen op die manier kort en krachtig zijn.**

Ingrediënten gebruik je wanneer je bezig bent met **bakken, braden of koken.**

Een betere titel voor dit onderwerp is: 'Hoe poets je je **gebit**?' (verzamelnaam voor tanden en kiezen).

Opgave 3 ZOEKEN

Werkwoorden zijn soms best lastig. Bekijk dit schema.

werkwoord	ik-vorm tt (de stam)	hij-vorm tt	wij-vorm tt	ik-vorm vt stam + de	ik-vorm vt stam + te	ik-vorm vt klinker- verandering	wij-vorm vt	voltooid deelwoord
rennen	ren	ren-t	rennen	ren-de			renden	gerend
werken	werk	werk-t	werken		werk-te		werkten	gewerkt
redden	red	red-t	redden	red-de			redden	gered
rusten	rust	rust	rusten		rust-te		rustten	gerust
lopen	loop	loop-t	lopen			liep	liepen	gelopen

Vul nu voor deze vijf werkwoorden uit het verhaal de juiste vorm in.

(Heb je te weinig ruimte, maak deze opdracht dan op een apart blad of in je schrift.)

werkwoord	ik-vorm tt	hij-vorm tt	wij-vorm tt	ik-vorm vt	wij-vorm vt	voltooid deelwoord
mesten	mest	mest	mesten	mestte	mestten	gemest
feesten	feest	feest	feesten	feestte	feestten	gefeest
wedden	wed	wedt	wedden	wedde	wedden	gewed
kopen	koop	koopt	kopen	kocht	kochten	gekocht
bijten	bijt	bijt	bijten	beet	beten	gebeten

Opgave 4 SPREEKWOORDEN

Er bestaan een aantal spreekwoorden en uitdrukkingen met het woord 'spelen'.

Zet de letter achter het spreekwoord op de juiste plaats en vind het verborgen woord.

het spel meespelen (m) | hoog spel spelen (b) | open kaart spelen (l) | mooi weer spelen (e) | de eerste viool spelen (o)

- b** gevaarlijk handelen
- l** niets verzwijgen
- o** alle aandacht opeisen
- e** doen alsof alles goed gaat
- m** meedoen voor de grap

Het verborgen woord is: **b l o e m**

Opgave 5 MAKEN

Trappen van vergelijking. Vul het schema in en kijk goed naar het voorbeeld.

(Heb je te weinig ruimte, maak deze opdracht dan op een apart blad of in je schrift.)

stellende trap	vergroten trap	overtreffende trap
<i>mooi</i>	<i>mooier</i>	<i>mooist</i>
graag	liever	liefst
bijzonder	meer bijzonder	meest bijzonder
apart	meer apart	meest apart

Opgave 6 SPELEN MET WOORDEN

Maak met de letters uit het woord 'opsommingtekens' vijf werkwoorden in de gebiedende wijs.

1. **s t o p** 2. **k i e s** 3. **n e e m** 4. **k o o p** 5. **g o o i** (teken, steek, meng)

Ik schrijf... Verhalen

ISBN 9789461751362

Ik schrijf... Gedichten

ISBN 9789461751355

Ik schrijf... Instructies

ISBN 9789461751331

Ik schrijf... Dagboeken

ISBN 9789461751324

Ik schrijf... Verslagen

ISBN 9789461751379

Ik schrijf... Brieven en e-mails

ISBN 9789461751348

corona

© Ars Scribendi bv, Etten-Leur, Nederland
Auteur: Ed Elands
Bestelcode: MED38KB